

Verksamhetsberättelse för Naturskolan i Lund 2025

Naturskolan i Lund är en kommunal resurs med uppdrag att stödja och stimulera skolutveckling inom områdena naturvetenskap, teknik, bebyggd miljö och lärande för hållbar utveckling. Vi arbetar med alla skolformer med syfte att bidra till ökad måluppfyllelse för barn och elever. Vår verksamhet ska ha en tydlig koppling till alla läroplaner samt kurs- och ämnesplaner som gäller förskola, skola, anpassad skola, gymnasium samt vuxenutbildning i olika former. I vårt uppdrag ingår också att samordna programmet Gröna skolgårdar samt arbetet med utmärkelser för lärande för hållbar utveckling (Grön Flagga, Skola för hållbar utveckling eller motsvarande).

Det har under 2025 varit en stor bredd på våra uppdrag vilket alltid är spännande och kräver att vi kontinuerligt utvecklar våra kunskaper. Årets verksamheter är samlade under rubriker, och under respektive rubrik finns exempel på uppdrag och aktiviteter som vi genomfört. Det är omöjligt att få med allt vi gjort under året och i vilken omfattning. Ibland skriver vi också vem vi har genomfört aktiviteten tillsammans med.

Avtackning av Eva Persson

Efter 23 år på Naturskolan och 47 år i Lunds kommun avtackade vi Eva Persson i juni. Vi saknar hennes klokskap och glada skratt men vet att hon njuter av sin tid som pensionär.

Eva Persson.

Kursprogram 2025

Under 2025 erbjöd vi 13 kurser. Några av kurserna med få anmälda deltagare genomförde vi trots detta och kunde då anpassa dem direkt till deltagarnas önskemål och behov. Vid några tillfällen ledde detta även vidare till längre handledningar inom ämnet. De kurser som genomfördes var:

Nya perspektiv – fotots möjligheter

Kursen var förutom en fin möjlighet för pedagoger att lära sig mer kring digital fotografering, ett tillfälle att förbereda sig inför vårens fotoutmaning. Vi genomförde kursen tillsammans med Johannes Bengtsson, IKT-strateg på Skolkontoret.

Ta ut före Bornholmsmodellen

Även detta år erbjöd vi denna kurs. Kursen kopplar direkt till Barn- och skolförvaltningens språk och lässatsning Språka Lund. Alla förskolor i Lund ska arbeta med före Bornholmsmodellen och vi visade på hur det arbetet kan ske även utomhus, under hela dagen, hela året.

Grön skolgårdsdag: Lust att läsa ute

Kursen genomfördes på Vegalyckan. Vi ville koppla på lässatsningen som görs i Lund. Vi bjöd in Malin Lundqvist, skolbibliotekssamordnare som berättade om vikten av skolbibliotekarierna, hur de kan användas i skolans arbete samt berättade om sommarens Läsa äger-projekt. Tina Frennesson, svensklärare på Vipan presenterade sitt arbete med att ha bokcirkel med vuxna elever för att visa på njutläsningens fröjder. Under dagen byggde vi en fin bokvagn för utomhusbruk, täljde små bokhållare, diskuterade och utformade läsplatser på gården. En härlig dag helt i boken och läsningens tecken.

Kursdeltagarnas gemensamma arbete resulterade i en bokvagn för utomhusbruk.

Hur kan vi arbeta med de allra yngsta barnen ute?

Var, hur och varför kan och ska vi arbeta utomhus även med de yngsta barnen? Vi pratade om vikten av att alla barn får chans att röra sig på olika underlag, på olika sätt och under olika årstider. Vad gör det med våra barns inläring om de inte får möjlighet

att träna hela sin kropp och få erfarenheter som gör att de utvecklar sin motorik tidigt? Alla deltagarna fick bland annat prova att följa ett rep över, under och i vegetationen, ta av sig barfota och vandra över grus, gräs och syrenblommor, men även fundera över varför såpbubblor kan erbjuda fina träningsstillfällen för kropp och knopp.

Matematik i uteklassrummet Kunskapsparken

Denna kurs fick få anmälningar och ställdes in men vi tog kontakt med de anmälda för att erbjuda fortbildning direkt på respektive arbetsplats. Två pedagoger tackade ja till detta.

Grundkurs i utomhuspedagogik

Efter några år av uppehåll kunde vi återigen genomföra den klassiska kursen där vi tar upp många delar av vad utomhuspedagogik är och hur det kan se ut i olika ämnen och områden för skola och förskola.

Uteklassrum Hasslemölla Biosfärsområde

Även denna kurs fick få anmälningar men i stället för att ställa in kursen erbjöd vi de som anmält sig visning och undervisning på plats tillsammans med deras elever. Två grupper kom.

Grön skolgårdsdag: Utemiljön på högstadiet

Den här gången var vi på Svaleboskolan. I september besökte vi skolan för att eleverna själva skulle berätta hur de ville förändra sin gård. Utifrån deras idéer byggdes det sedan två bänkar till en av deras innegårdar samt målades king out-ruta under själva Grön skolgårdsdagen. Både elever och pedagoger från skolan var med och arbetade under dagen.

Tre elever på Svaleboskolan bygger en solbänk med stöd av naturskolans Carolina Lindeblad.

Ta ut Bornholmsmodellen

Bornholmsmodellen är en språkmodell som riktar sig till år F-1 och är en fortsättning på Före Bornholmsmodellen. Vi hoppades på samma stora intresse som vi sett för Före Bornholmsmodellen men det var inte fallet. Vi genomförde den med en liten men väldigt engagerad grupp.

Specialbeställda kurser och handledning

Vi är väldigt stolta och glada för de kurser som beställs speciellt till en skola eller förskola. Dessa kurser skräddarsyr vi efter de önskemål och behov som kommer från skollära och pedagoger.

Exempel på specialanpassade kurser under året:

- Utomhusundervisning för anpassad skola och för mindre elevgrupp
- Matematik utomhus för pedagoger i samarbete med kommunlektor
- Friluftsliv för idrottslärare
- Motorik i förskolan
- Teknik - Insekter och bostäder
- Brunnshögsvandring för gymnasiet
- Teambuilding för elever
- Utomhuspedagogik och språk tillsammans med SKUA-utvecklare, Lundavälkomsten
- Hållbarhetsveckan – Livfullt i Botan för skolor samt Livfullt i närmiljön för förskolor
- Ute i Skrylle tillsammans med naturum
- Ta ut Före Bornholmsmodellen
- Hållbarhetsdag gymnasiet
- Vatten i landskapet, Håvning och liv i vatten
- Gårdsvandringar
- Äventyrspedagogik för pedagoger
- Undervisning kring Hasslemölla gård och Risen

Till vänster: Idrottslärare har byggt en båt och testat att bära sina kollegor på den. Till höger: Motorik i förskolan.

För åttonde gången genomförde vi det nationella fortbildningserbudandet Mer Friluftsliv i Skolan, MEFIS, tillsammans med Sportfiskarna.

Vi har genomfört fem handledningar under året. Dessa har skett i lågstadium, mellanstadium och anpassad skola. Handledningarna vi erbjuder och genomför är kopplade direkt till rektors eller arbetslags uttalade önskan om stöd och stöttning. Vi har under året varit på tre föräldramöten i förskolan, alla med temat ”Vikten av fysisk aktivitet utomhus året runt”.

Utmaningar och tävlingar

För första gången har vi haft en fotoutmaning. Utmaningen handlade om att väcka barn och ungas nyfikenhet och fascination för de djur och växter som lever i vår närhet. Fotoutmaningen planerades tillsammans med Johannes Bengtsson IKT-pedagog på Skolkontoret och amatörfotograf.

Fem förskolor och nio skolor bidrog med över 450 bilder. Av dessa valde en jury, bestående av tre fotokunniga och naturintresserade människor, ut 30 bidrag som ställdes ut på naturum Skrylle under maj och juni. Tillsammans med naturum Skrylle och Johannes Bengtsson bjöd vi sedan in alla bidragande klasser och grupper till vernissage. Under vernissagen rullade ett bildspel, på en storskärm, med alla bilder som kom in till utmaningen. Detta bildspel har senare visats fler gånger på naturum.

Invigning av fotoutställningen på naturum Skrylle.

Elever tittar på de 30 bilder som blev utvalda att ställas ut hela juni på naturum.

Under året har vi, precis som vanligt, haft fågelmatartävling och solrostävling. I ur och skur Solstrålen vann årets fågelmatartävling med 22 noterade arter. Hubertusgårdens fritids F-1 vann solrostävlingen. Deras solros var 146 cm hög. Det blev ingen fjärlstävling i år då intresset från skolor och förskolor varit väldigt lågt under senare år.

Våra utmaningar till skolor och förskolor handlar inte främst om att vinna en tävling, att vara bäst, utan att ge barn och unga en chans att få tid att studera ett område närmare under en längre tid. Vi vill att barn och vuxna ska hinna stanna upp och förundras över det som finns i närmiljön. Vi vet också att naturen kan hjälpa till att hantera stress och gör att vi mår bättre i vårt dagliga liv. Viktiga egenskaper i dagsläget.

Gröna skolgårdar

Under året som gått fick vi in 25 ansökningar om bidrag som beviljades. Av dessa genomfördes 18 projekt. De projekt som inte genomfördes angav ekonomiska och organisatoriska skäl, ofta tidsbrist, för detta. Vi planerar att nästa år kontakta alla som söker projekt och tydligare erbjuda vår hjälp för att de ska klara av att genomföra projekten.

Projekten som genomfördes var både små och stora, och handlade om allt från att rädda en kulle till sagohörna. Många projekt gynnar en större biologisk mångfald på gården genom odling, hönshus och kompost. Det är lika fascinerande varje år att se hur små summor pengar plus engagemang och delaktighet kan ge så fantastiska resultat på skolor och förskolor.

Vi har fortsatt att hjälpa skolor och förskolor, ofta tillsammans med Lundafastigheter, när de vill utveckla sina gårdar utifrån deras behov och förutsättningar. Vi kan bland annat hjälpa dem vidare kring förändringarna genom att genomföra gårdsvandringar

tillsammans med barn/elever. Det är fint att få höra barn och pedagogers uppfattning och syn på sin gård och hur de vill att den ska ändras. Att vid dessa tillfällen kunna meddela att de kan söka pengar från Gröna skolgårdar för förändringarna känns alltid lika bra.

Förskolan Pandan har skapat en mysig sittplats runt en eldstad i ett Gröna skolgårdsprojekt.

Även i år lånade vi ut vår fruktkross och fruktpress för skolor och förskolor så att de kunde göra sin egen must av de äpplen de har på sin gård. Responsen är väldigt positiv, att alla engagerat sig i att pressa must och att de är väldigt stolta över det goda resultatet.

Vi hade också i år två gröna skolgårdsdagar, se mer om dessa under kursprogram 2025.

Enskilda uppdrag och projekt

Projekt Lärande för Hållbar Utveckling – LHU

Vårt projektuppdrag kring lärande för hållbar utveckling som vi fick våren 2024 går framåt. Vi har under tiden som gått inventerat hur skolor och förskolor arbetar med hållbarhetsfrågorna. Det har inte alltid varit lätt att få in svar, det är mycket som trängs om utrymmet i förskolan och skolan. Det vi ser är att ämnet är angeläget men har till viss del hamnat i skymundan på grund av andra samhällsfrågor som haft fokus under året. Vår tanke är att vi ska sammanställa en kunskapsbank där vi samlar aktuellt material, både artiklar och lektionsförslag. Projektet avslutas augusti 2026.

Kunskapsparken

Kunskapsparken har varit i fokus under hela 2025. Under våren erbjöds skolor i närheten av parken att uppleva och lära i parken utifrån sinnliga upplevelser och ekologiska processer. Fem skolor nappade på erbjudandet och cirka 190 elever och 21 pedagoger tog del av undervisningen.

Under hösten erbjöd Samhällsbyggnadsförvaltningen sponsring av resor till och från parken för förskolor och skolor i hela kommunen. Förutsättningen var att Naturskolan

erbjöd undervisning under tiden eleverna/barnen var i parken. Innan besöket tog vi kontakt med ansvariga pedagoger för att veta vad de undervisade om just då och hur vi kunde koppla in vår undervisning i parken till den pågående undervisningen de hade i sina klasser och grupper. Undervisningen skedde i olika delar av parken; höjden med fin utsikt över hela parken och möjlighet att skåda fågel, skogsträdgården med ätbara växter att provsmaka, kolonilotten att gräva och odla på och dammen att håva i. Efter besöket i parken kom vi till deras skola eller förskola för att inspirera till fortsatt utomhuspedagogik på den egna platsen. Det var knappt 600 elever och drygt 80 pedagoger som kom till parken under hösten. Vår tanke är att fortsätta detta arbetssätt under 2026 men på deras egna platser. Allt för att barn och elever lättare ska kunna utveckla sin utemiljö kontinuerligt, kanske kunna bygga eller odla under rasten eller en kort stund efter lunch, inte behöva resa för att kunna erfara glädjen av att påverka en plats.

Till vänster: Bären från koreansk silverbuske, som det finns många av i skogsträdgården, var en storfavorit bland eleverna. Till höger: En elev blickar ut över Kunskapsparken från parkens högsta punkt.

Hållbarhetsveckan

Under Hållbarhetsveckan samarbetade vi med Magnus pedagog på Botaniska trädgården och erbjöd F-6 att komma och lära sig mer om vårbloom – både hos små växter och stora träd. För förskolan hade vi själva ett liknande erbjudande men då i barnens närmiljö.

Tillsammans med miljöinspektörerna i kommunen stod vi också på Botulfsplatsen under Hållbarhetsveckan och pratade om underlag på barns platser. Vi diskuterade med förbipasserande om till exempel

- Vad är bäst – gummimatta eller skogsmatta?
- Varför behöver vi ibland välja det en alternativet framför det andra och hur påverkar det miljön?

Bok kring fysisk aktivitet för de yngsta barnen

Folkhälsomyndigheten har tillsammans med bland andra Karolinska Institutet larmat om att även yngre barn har för lite fysisk aktivitet idag. Från dessa rapporter föddes idén att skriva en bok kring ämnet fysisk aktivitet för de yngsta barnen kopplat till

utomhuspedagogik. Under året skrev vi, tillsammans med Uppsalastiftelsen, Karlstad naturskola och Nynäshamns naturskola därför en bok, som igår i bokserien All lära in ute, ”Fysisk aktivitet för de yngsta barnen”. Boken kommer att under våren 2026 delas ut gratis till alla förskolor i kommunen.

Föräldramöten

Vi har föreläst på flera föräldramöten under året. Föreläsningarna har handlat om språk ute, nyttan av utevistelse och grundläggande motorik. I alla föreläsningarna pratar vi också om rädsla för risker. Personalen ser en fördel att någon som inte arbetar direkt med barnen kommer och pratar om dessa frågor jämfört med om de själva skulle framföra de, ibland för föräldrarna, lite provocerande, åsikterna om att barn behöver få ta risker. Vi diskuterar vid dessa tillfällen skillnaden mellan risk och fara. Vi lyfter också fram vikten av att barn och unga tidigt får träna på att hantera risker. Vi har också med oss vår folder ”Balanserad risk och positivt risktagande i lek och lärande” för de föräldrar eller personal som vill läsa mer.

Stöttning i utmärkelsearbete

Trenden kring de hållbara utmärkelserna är fortfarande på nedgång. Ännu färre av våra förskolor och skolor har varit aktiva i Grön Flagg (Eco Schools) i år. Det gäller även antalet skolor och förskolor som har Skolverkets certifiering Skola för Hållbar Utveckling (SHUT). Vi ser att det borttagna kravet från kommunen på att förskolor och skolor ska ha en certifiering, så som Grön Flagg eller Skola för Hållbar Utveckling, fortfarande påverkar valet av att vara certifierade eller inte. Det i sin tur påverkar hur många skolor eller förskolor som efterfrågar hjälp och stöttning från oss. Vi finns självklart fortfarande redo för att stödja och uppmuntra till utveckling och undervisning kring våra skolors och förskolors hållbarhetsarbeten.

Förvaltningsövergripande arbete, referensgrupper och projekt

Sedan många år tillbaka sitter vi med i flera kommunala och nationella referensgrupper och nätverk. Vi försöker också skapa mer eller mindre lösa nätverk inom vår kommun när vi ser ett behov att detta. Vi vill jobba inom devisen ”Ett Lund”, mer förvaltningsövergripande arbete.

Här är några exempel:

- Grön- och blå nätverket (förr Grönnätverket).
- Möten med berörda parter kring olika skolors utemiljö exempelvis Polhemsskolan, Vipan och Palettskolan men även kopplat till idrottsstråket och Brunns högs nya idrottsplats.

- Barnrättsstrategarbete i olika former bland annat tillsammans med Maria Flores, BSK
- Nya "St Hansgårdar".
- Deltagande i Hållbarhetsveckan.
- Samarbete med kulturförvaltningen kring nya idrottsplatsen på Brunnshög
- Utbyte med skyfallsstrateg, trädstrateg, ekolog och kommunens värmekartering gällande skol- och förskolegårdar.
- Förberedelser för uppdatering av Lunds riktlinjer kring gårdar.
- Samverkansmöte kring återbruk
- Balanserad risk-grupp, både nationellt och internationellt.
- Utdelning av lökar från Stadsparkens vårplanteringar samt perenner under hösten.

- Info till VFU-studenter om Lundavälkomsten och Naturskolan.
- Fairtrade citygruppen.
- Referensgrupp till Nationellt ResursCentrum för Fysik- NRCF.

Nationella och internationella kontakter

Vi har fortsatt att ha flera nationella och internationella studiebesök och kontakter. Vi ser att skolgårdsarbetet, som har hållit på sedan 1992, fortfarande väcker stort intresse nationellt och internationellt. Även Skolverket har kontaktat oss kring dessa frågor. I maj hade vi besök av en grupp på 35 personer från Helsingforsområdet som ville veta mer kring arbetet med våra förskole- och skolgårdar. Studiebesöket var uppskattat och de har redan bokat in ett nytt studiebesök 2026. Det resulterade också i att vi blev inbjudna till en skolgårdskonferens i Helsingfors i september. Deltagare var ledande tjänstemän och politiker ansvariga för skolgårdsplanering och skötsel. Uppdraget för vår del var att berätta om hur Lund har lagt upp arbete och ekonomi kring Gröna skolgårdar. Vi betonar alltid vikten av goda utemiljöer för barn och unga men också hur viktigt det är med förvaltningsövergripande arbete och samförstånd. Internationella studenter från Malmö Universitet ville veta mer om och få prova utomhuspedagogik i praktiken.

Under sommaren har vi haft besök av två kontakter vi har i Belgien. En lite mindre grupp från Brasilien kom och hälsade på oss i september. De hade egen tolk med så språket fungerade väl.

Sist men inte minst hade vi besök från Norrtälje Naturcentrum som även de var intresserade av vårt arbete med Gröna skolgårdar. Vårt engagemang inom Naturskoleföreningen har fortsatt, både som aktiva inom valberedningen och i styrelsen. Vi representerar även Naturskoleföreningen i Utenavet – ett nätverk med olika föreningar och organisationer som arbetar med utomhuspedagogik

Egen fortbildning

Vi söker alltid efter relevant fortbildning för oss i teamet. Vissa fortbildningar genomför vi tillsammans för att få gemensam grund att diskutera utifrån, annat kan vara egen fortbildning. Vi breddar både vår kunskap och får olika perspektiv kopplat till våra uppdrag. Några av oss har också detta år deltagit i en läsecirkel tillsammans med medlemmar från Naturskoleföreningen, även från Finland, kring utomhuspedagogik och olika miljöers påverkan på inlärning. Givande utbyte med kollegor inom samma utbildningssektor. Vi försöker också att hålla oss uppdaterade kring aktuell litteratur och forskning.

Nedan finns exempel på egen fortbildning:

- Vad är undervisning- tillsammans med Lundavälkomsten och Rickard Wester
- Naturbaserade lösningar i utemiljöer
- Webinarium från SPSM om ADHD
- Deltagande i specialpedagognätverket
- Kurs kring skogsträdgård – skötsel och utveckling

- Miljöinspirationsdag, där vi även gav en föreläsning kring uteklassrum
- BUB Strategier och konflikter kring miljöanpassningar - Klimatneutrala kommuner
- Digital konferens ” En skola för alla”
- Miljöombudsutbildning

Nyhetsbrev och kommunikation

Vi har fortsatt att ge ut Naturskolans nyhetsbrev en gång i månaden under året. Det blev 11 nyhetsbrev. Utöver dessa hade vi ett extra utskick enbart om Fotoutmaningen och vilka regler som gällde för att delta i utmaningen.

Med stöd från förvaltningens kommunikatörer har nyhetsbrev även publicerats på det interna nätet ”Inloggad”. Detta hoppas vi ytterligare kan få fler personer att upptäcka våra erbjudande och använda oss som en stödfunktion vid skolutvecklingsarbetet för pedagoger och skolläda.

Aktuell information om Naturskolans verksamhet finns på vår webbsida.

www.lund.se/naturskolan

Lund 31 december 2025

Anna Ekblad, Naturskolechef